

Selecteer vraagstuk

Selecteer auteur...

Nederlands prostitutiebeleid is mislukt

Prostitutie

- Nederlands prostitutiebeleid is mislukt
- Sekswerkers en seks-slaven zijn niet gebaat bij een registratieplicht
- Registratieplicht prostituees moet landelijk ingevoerd
- Bordeel Duitsland
- Prostitutiebeleid Nieuw Zeeland is wel effectief (2)
- Zweeds verbod op prostitutiebezoek werkt niet (1)

DOSSIER

HENDRIK WAGENAAR SIETSKA ALTINK, HELGA AMESBERGER 26
SEPTEMBER 2013 DOSSIER PROSTITUTIE

De opheffing van het bordeelverbod heeft niet tot de verwachte resultaten geleid. Dat kan ook niet zolang de overheid de maatschappelijke werkelijkheid negeert en de sekswerkers geen stem geeft in het beleid. Het huidige emotionele debat over prostitutie helpt niet om die situatie te veranderen.

Hoe ga je om prostitutie? Met die vraag worstelt elke overheid, waar ook ter wereld. Het resultaat van die worsteling is in de westerse wereld globaal vertaald in vier beleidsregimes, die respectievelijk: sekswerkers en klanten criminaliseren (VS, Ierland en Italië), klanten criminaliseren (Zweden, Noorwegen, Finland), seksbedrijven geheel of gedeeltelijk legaliseren (Nederland, Oostenrijk en Duitsland), of specifieke op prostitutie gerichte wetgeving afschaffen (Nieuw Zeeland, Australië). Meestal is de wetgeving van een land een mengvorm van deze ideaaltypen.

Opheffing van bordeelverbod moest misdadig en overlast bestrijden

In de vier grote steden van Nederland zijn per dag ongeveer 2200 sekswerkers actief. Dat cijfer is gebaseerd op de telling van het aantal sekswerkers dat op een bepaalde datum op een bepaalde locatie werkzaam is. Gezien de enorme mobiliteit onder sekswerkers, zowel geografisch (tussen type bedrijven, steden en landen) als beroepsmatig (tussen sectoren) en vanwege de werktijden (perioden van werken afgewisseld met niet werken), is een uitspraak over de landelijke cijfers een uiterst hachelijke zaak, waaraan wij ons niet wagen. Wel durven we te beweren dat een landelijk dagcijfer van 20 duizend sekswerkers, zoals in de internationale literatuur vaak wordt genoemd, overtrokken is.

De meeste sekswerkers werken in een bordeel, in een club en in toenemende mate via internet. Seksbedrijven zijn in Nederland toegestaan sinds het verbod op bordelen en het souteneurschap is opgeheven. Met die maatregel wilde de wetgever indertijd een scheiding aanbrengen tussen vrijwillige en onvrijwillige prostitutie; sekswerkers beschermen en de met prostitutie verbonden misdadig en overlast bestrijden. Het gemeentelijke vergunningstelsel, in eerste instantie vooral gericht op het handhaven van de openbare orde, is van lieverlee het belangrijkste beleidsinstrument geworden om de indertijd gestelde doelen te bereiken.

Waarom het prostitutiebeleid niet werkte

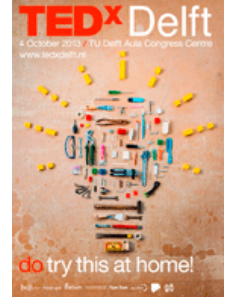
Dertien jaar later concluderen wij dat de ambities van het in 2000 ingezette beleid

Maak kans op vrijkaartjes TEDxDelft

Ideeen moet je niet alleen verspreiden, maar ook uitvoeren. *Do Try This At Home – Probeer Dit Vooral Thuis!* is het thema van TEDxDelft editie 2013. Want, er verandert veel op het terrein van zorg en welzijn. De kunst is om in deze tijd buiten de kaders te kijken, sociaal innovatief te denken en vooral te doen. Tijdens TEDxDelft delen

sprekers uit verschillende sectoren innovatieve ideeën, creatieve aanpakken en inspiratie. Hiermee kunt u in de eigen omgeving aan de slag, en zo willen we bijdragen aan een krachtiger zorg en welzijn.

[Vrijkaartje?](#)

Dragers maatschappelijk debat

Marc Schuilenburg

Jos van der Lans

James Kennedy

[» alle Dragers van het maatschappelijke debat](#)

Agenda

vrijdag 27 september 2013

[Bevlogenheid terug in het werk](#)
AMSTERDAM. Vijf interactieve werkcolleges met Gerard Donkers. Een constructief antwoord op de complexiteit van het sociale werkveld.

vrijdag 27 september 2013

[Grens autochtoon-allochtoon vervaagt](#)

ROTTERDAM. Allochtonen kunnen we niet voor eeuwig als allochtonen blijven zien. Men moet inzien dat grenzen tussen groepen op den duur verschuiven, vervagen of zelfs verdwijnen. Dit betoogt prof.dr. Han Entzinger in zijn afscheidsrede 'Boundaries'

vrijdag 27 september 2013

[De integratie voorbij](#)

ROTTERDAM. Met Europarlementariërs, kamerleden en gemeenteraadsleden uit Amsterdam en Rotterdam. Sprekers: Naema Tahir, Zihni Özdiil, Nadia Bouras, Nebahat Albayrak, wethouders Korrie Louwes (Rotterdam) en Andrée Van Es (Amsterdam).

vrijdag 27 september 2013

[Discovery Festival](#)

ROTTERDAM/AMSTERDAM/EINDHOVEN. Nachtfestival. Mix van actuele wetenschap, kunst en muziek. Thema van dit jaar is No Order: op zoek naar een nieuwe wereld waarin oude waarden op de hak worden genomen, worden getransformeerd of zelfs verbannen.

[» volledige agenda](#)

Interviews

[Mag je nog kwetsbaar zijn? Andries Baart \(presentiebnadering\) vs Fiet van Beek \(Eigen Kracht\)](#)

[» alle interviews](#)

Boekrecensies

[Doe-democratie, de kabinetsnota valt niet tegen](#)

[» alle boekrecensies](#)

niet gerealiseerd zijn. Dat heeft alles te maken met twee fundamentele tekortkomingen in de uitvoering van het beleid. In de eerste plaats stelden vrijwel alle gemeenten, bang voor een onbeheersbare expansie van de prostitutie, een maximum in voor het aantal seksbedrijven. Hiermee creëerden ze een de facto oligopolie van bestaande bedrijven.

De tweede tekortkoming was de weigering van de overheid om zich te bemoeien met de rechtspositie van de prostituee. De overheid stelde zich namelijk op het standpunt dat de arbeidspositie van sekswerkers – overwegend vrouwen van 18 jaar en ouder die in een van de 'erkende' maar niet noodzakelijk met een vergunning werkende prostitutiebedrijven actief waren – onder het privaatrecht valt en dus door betrokken partijen zelf geregeld dient te worden. Hoewel dit de jure juist is, gaat dit standpunt voorbij aan de maatschappelijke werkelijkheid waarin sekswerkers een zeer zwakke positie innemen en geen beroep kunnen doen op collectieve belangenbehartiging. Het gevolg is dat hun arbeidspositie niet goed geregeld is.

Met sekswerkers uit het oosten komt ook de twijfel

Behalve deze twee tekortkomingen in de uitvoering van het beleid droeg ook de uitbreiding van de EU in 2004 er indirect toe bij dat de beleidsdoelen niet werden bereikt. Uit de kersverse EU-lidstaten Polen, de Baltische staten, Hongarije, Tsjechië en Slovenië, kwamen behalve bouwvakkers, tomatenplukkers, vrachtwagenchauffeurs ook sekswerkers. Deze vrouwen vonden vooral werk in de binnensteden van Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag, maar ook in bijvoorbeeld clubs op het platteland in Zuid-Limburg en Noordoost Groningen. Daardoor veranderde niet alleen de samenstelling van de sekswerkerspopulatie in de centra van de grote steden en elders, maar werden ook brute en sadistische vormen van vrouwenexploitatie geïntroduceerd. Hoe ver meedogenloze souteneurs kunnen gaan, toonden politie en justitie in het zogenaamde Sneeponderzoek (2007) aan.

Dat onderzoek gaf een inkijk in de uiterst gewelddadige wijze waarop sekswerkers soms worden 'geëxploiteerd' en bracht daardoor een ommekeer teweeg in het Nederlandse denken over prostitutie. Sindsdien wordt in politieke kringen vaker de vraag gesteld of het Nederlandse prostitutiebeleid niet op de verkeerde weg is en of het beleid anders en vooral repressiever zou moeten.

Nu valt een debat over beleid altijd te waarderen, het kan de wetgever attenderen op de eventuele scherpe kantjes van het ingezette beleid of hem wijzen op de eventuele ongewenste neveneffecten. Punt is evenwel dat het huidige debat over het prostitutiebeleid eerder contraproductief werkt. Dit wegens de emotionele toonzetting: niet de ratio en de empirisch vastgestelde feiten maar de morele verontwaardiging is leidend. Ook is er sprake van een onzorgvuldige omgang met cijfers, stevige generalisaties en vage begripsvorming.

Een goed beleid gaat de morele verontwaardiging voorbij

Om een effectief prostitutiebeleid op poten zetten, doet de Nederlandse politiek er goed aan om voorbij de morele verontwaardiging te gaan en de sekswerker niet bij voorbaat te beschouwen als een slachtoffer. Slechts 10 procent van de 130 door ons geïnterviewde sekswerkers zei dat ze ooit door iemand gedwongen waren tot prostitutie en/of tot onaanvaardbare werkomstandigheden. Bovendien wisten de meesten van hen zich na verloop van tijd aan die dwang te ontworstelen. Dat laatste duidt op een opmerkelijke mate van zelfbeschikking, wat het beeld van de sekswerker als slachtoffer op zijn minst relativeert.

Ons lijkt het, mede op basis van dit onderzoek, dat sekswerkers beter kunnen worden beschouwd als een partij in een contractuele relatie tussen werknemer en werkgever. Het grote voordeel hiervan is dat bestuurders en handhavers zich bij misstanden niet langer bezig hoeven te houden met ongrijpbare en moeilijk bewijsbare processen, maar met relatief eenvoudig vast te stellen arbeidsomstandigheden en -relaties. Voor dat laatste is bovendien geen speciale wetgeving nodig; de bestaande wet – en regelgeving en handhaving bieden ruimschoots mogelijkheden tot toezicht en inspectie op seksbedrijven.

Columns

[Geef kinderen hun jeugd terug](#)

[» alle columns](#)

Op Twitter

Tweets by [@socialevraagst](#)

Aanmelden voor de nieuwsbrief

E-mail:

Meest gelezen

[Waarom zouden wijkteams beter en goedkoper zijn? Lokale toekomst is niet te vangen in one liners als 'terugtrekken'](#)

[Gemeenten gebruiken te weinig de netwerken van mensen](#)

[Over het reservoir aan actieve burgers tasten we in het duister](#)

[Participatiesamenleving vraagt om bescheiden bestuur](#)

Archief

[Maand selecteren](#)

Sociale vraagstukken
werkt samen met:

Opinie en columns
Trouw.nl

[» alle Effecten](#)

Hendrik Wagenaar is hoogleraar aan de University of Sheffield (UK). Hij leidde een groot internationaal vergelijkend onderzoek naar prostitutiebeleid in Nederland, Oostenrijk en Zweden. Sietske Altink is onderzoeker auteur van diverse artikelen over prostitutiebeleid en mensenhandel. Helga Amesberger is etnoloog, socioloog en politicoloog en verbonden aan het Weense Institut für Konfliktforschung.

deel met anderen

Dit artikel behandelt het vraagstuk Emancipatie, Publiek management. Bewaar de permalink. Volg reacties op dit artikel via RSS feed van dit artikel. Reageer of laat een trackback achter.

« MEER AANDACHT VOOR
DE SCHAAL WAAROP
MENSEN LEVEN

DE ROMANTIEK ROND
COLLECTIEF ZELFKAZENDE
BURGERS SLAAT DOOR »

Reageer!

Uw e-mailadres wordt *nooit* gepubliceerd of met derden gedeeld. Verplichte velden zijn gemarkeerd met een *

Naam *

E-mail *

Website

Reactie

WWW.SOCIALEVRAAGSTUKKEN.NL IS EEN INITIATIEF VAN:

TIJDSCHRIFT VOOR
SOCIALE
VRAAGSTUKKEN

RAAD VOOR
MAATSCHAPPELIJKE
ONTWIKKELING

SOCIAAL EN
CULTUREEL
PLANBUREAU

UNIVERSITEIT VAN
TILBURG / TRANZO

INSTITUTIES VAN DE
OPEN SAMENLEVING
(IOS) VAN DE
UNIVERSITEIT
UTRECHT

KENNISCENTRUM
SOCIALE INNOVATIE
VAN DE
HOGESCHOOL
UTRECHT

MOVISIE

Sociale Vraagstukken ®

Achter de voordeur
Armoede
Bemoeizuchtige overheid
Civil society
Decentralisatie
Emancipatie
Europese Unie
Geestelijke Gezondheidszorg

Activering en reïntegratie
Assertieve burgers
Bezuinigen
Dagindeling
Economie
Ethiek
Evidence based
Gemeentebepeld

Arbeidsmarkt
AWBZ-steun
Burgerschap
De crisis en sociaal beleid
Eigen kracht
Etnisch registreren
Gedrag
Gezondheidszorg

Huiselijk geweld	Hulpverlening	Immigratie
Informatisering	Integratie en uitsluiting	Internet en sociale media
Jeugdzorg	Jongeren	Klimaatverandering
Kwetsbaarheid	Macht	Marktwerking
Meespraak burgers	Misdaadbestrijding	Moraliseren
Nationalisme	Natuur en milieu	Onderwijs
Opvoeding	Ouderen	Participatie: hoe doe je dat?
Polarisatie	Politiek	Privacy
Probleemjongeren	Projectencarroussel	Publiek management
Publieke omgangsvormen	Re-integratie	Rechtspraak
Rechtvaardigheid	Regulering	Religie
Ruimtelijke Ordening	Scheve inkomens	Social Work
Sociale cohesie	Sociale stijging	Sociale vraagstukken
Sport	Technologie en sociaal beleid	Tweedeling
Veiligheid	Verkokering	Verslavingszorg
Voeding	Vrije tijdsbesteding	Wajong
Welzijn Nieuwe Stijl	Werkloosheid	Wetenschap en innovatie
Wijkaanpak	Wmo	Wonen, huren, kraken
Zelforganisatie	Zinloze en zinvolle buurtsubsidies	